

Till utrikesutskottet

Skatteutskottet har beretts tillfälle att yttra sig över regeringens skrivelse 1996/97:80 Verksamheten i Europeiska unionen 1996, över de motioner som väckts med anledning av skrivelsen och över vissa motioner som väckts under den allmänna motionstiden i oktober 1996.

Miljöskatter inom EU

I flera av de motioner som väckts under den allmänna motionstiden framställs yrkanden som gäller beslutsformerna för miljöskatter inom EU. Från Folkpartiet och Kristdemokraterna framställs sådana yrkanden i motionerna Jo759 yrkande 7 av Lars Leijonborg m.fl. (fp), Jo729 yrkande 2 av Eva Eriksson m.fl. (fp) samt U515 yrkande 35 av Alf Svensson m.fl. (kd). Liknande yrkanden framställs i motionerna U14 yrkande 1 av Karl-Göran Biörsmark m.fl. (fp) och U15 yrkande 4 i denna del av Holger Gustafsson m.fl. (kd). Motionärerna anför att det är viktigt att regeringen arbetar för att beslutsreglerna inom EU ändras så att miljöskatter kan införas med kvalificerad majoritet. Nuvarande regler innebär att sådana beslut måste fattas enhälligt, och detta har enligt motionärerna bl.a. lett till att man inte förmått fatta beslut om en obligatorisk koldioxidskatt.

Frågan om en förstärkt ställning för miljöfrågorna har tagits upp av Sverige i EU:s regeringskonferens 1996. Regeringen har lämnat förslag om att en hållbar utveckling skall skrivas in som en grundläggande målsättning för gemenskapen, att bättre integrera miljön i bl.a. jordbrukssektorn och att säkerställa att alla EU:s åtgärder motsvarar en hög miljöskyddsnivå. Sverige har bl.a. föreslagit ett förtydligande som innebär att medlemsstaterna skall ha rätt att införa nationella bestämmelser efter det att en harmonisering har genomförts, om det sker med stöd av nya omständigheter som inte var kända när harmoniseringsåtgärden vidtogs.

När det gäller beslutsformerna för miljöskatter har riksdagen redovisat sin inställning våren 1996 vid behandlingen av regeringens skrivelse 1995/96:30 EU:s regeringskonferens 1996. I ärendet anfördes att det inte råder någon delad mening om behovet av gemensamma regler om minimiskatter på energiområdet. När det gäller frågan om en övergång till kvalificerade majoritetsbeslut för skatter på miljöområdet var skatteutskottet emellertid inte berett att tillstyrka en ändrad beslutsordning. Utskottet hänvisade till att

medlemsländerna i allmänhet lägger stor vikt vid utformningen av regler som har betydelse för den egna ekonomin och normalt förbehåller sig rätten att själva göra en avvägning mellan miljöintresset och andra intressen som risken för ökad arbetslöshet, minskade statsinkomster etc. (skr. 1995/96:30, 1995/96:UU13). Frågan har härefter diskuterats i regeringskonferensen och det har visat sig att flertalet medlemsländer har svårt att acceptera en ändrad beslutsordning när det gäller skatter på miljöområdet.

Enligt skatteutskottets mening är det ett viktigt svenskt intresse att gemensamma minimiregler för beskattningen av energi och koldioxid kommer till stånd inom EU. Sverige har tillsammans med några andra länder valt att ligga steget före vid beskattningen av koldioxidutsläpp och har på detta sätt tagit ett särskilt ansvar. Ett viktigt inslag i denna strategi är att Sverige på ett aktivt sätt söker förmå andra länder att följa efter och införa motsvarande ekonomiska styrmedel. Utskottet har också nyligen behandlat motionsyrkanden om att Sverige skall verka för sådana regler och har därvid bl.a. understrukit vikten av att denna fråga drivs aktivt i olika internationella forum (bet. 1996/97:SkU16 s.7 f.).

När det gäller beslutsformerna inom EU på detta område är det enligt utskottets mening inte självklart att de svårigheter som visat sig föreligga när det gäller att få till stånd gemensamma regler om en beskattning av koldioxid kan lösas genom en övergång till majoritetsbeslut. De invändningar som de enskilda medlemsländerna har när det gäller en obligatorisk koldioxidbeskattning gäller med säkerhet också ett förslag som gör det möjligt att fatta beslut om en sådan beskattning med kvalificerad majoritet. En ändrad beslutsform för miljöskatter kan dessutom användas för att begränsa rätten att använda ekonomiska styrmedel.

Enligt utskottets mening bör samrådet mellan regering och riksdag i frågan om utrymmet för förändringar när det gäller beslutsformerna för miljöskatter i första hand förläggas till EU-nämnden. Enligt vad utskottet inhämtat har de institutionella frågorna och därvid även frågan om beslutsformen för miljöskatter nyligen varit föremål för överläggningar i EU-nämnden.

Utskottet är inte berett att tillstyrka tillkännagivanden till regeringen i denna fråga och avstyrker därför de aktuella motionsyrkandena.

Tjänstebeskattning m.m.

I motion U515 yrkande 29 av Alf Svensson m.fl. (kd) begärs ett tillkännagivande om att Sverige bör följa Europaparlamentets uppmaning att främja tillkomsten av nya tjänstearbeten som är riktade till hushållen och hemmen genom bl.a. sänkt skatt. Ett motsvarande yrkande framställs i motion U15 yrkande 4 i denna del av Holger Gustafsson m.fl. (kd).

Utredningen (Fi 1996:10) om förutsättningarna för tjänstesektorns utveckling har nyligen avlämnat betänkandet Skatter, tjänster och sysselsättning (SOU 1997:17). Utredningen har lagt fram en rad förslag om skatteundantag som ökar antalet sysselsatta i den hushållsnära tjänstesektorn. Utredningsförslagen är för närvarande föremål för remissbehandling.

Också Skatteväxlingskommittén har behandlat dessa frågor i sitt slutbetänkande Skatter, miljö och sysselsättning (SOU 1997:11). En bred majori-

tet i kommittén, bestående av s-, c-, fp-, v-, mp- och kd-ledamöterna, anser att en växling mellan miljö- och energiskatter och skatt på arbete kan vara ett viktigt redskap såväl i omställningen till ett mer ekologiskt hållbart samhälle som för att bekämpa arbetslösheten. De anser att förändringar av detta slag bör ske stegvis och med beaktande av vad som sker i omvärlden. M-ledamöterna har i en reservation framhållit en rad svårigheter som är förenade med en skatteväxling men är i och för sig inte emot att skatter och avgifter används i miljöpolitiken.

Enligt skatteutskottets mening bör regeringens ställningstagande till de aktuella förslagen avvaktas. Utskottet avstyrker motionsyrkandena.

Tullen

I motion U515 yrkandena 57 och 58 av Alf Svensson m.fl. (kd) anför motionärerna att arbetet med att ta fram kompensatoriska åtgärder för att stärka skyddet mot narkotikasmuggling och internationell brottslighet måste intensifieras och den svenska gränskontrollen återuppbyggas. Ett yrkande med motsvarande inriktning har framställts i motion N14 yrkande 1 av Göran Hägglund m.fl. (kd).

Enligt skatteutskottets mening har medlemskapet i EU medfört en omfattande förändring av tullens organisation och verksamhet. Även om kontrollbefogenheterna har kunnat behållas när det gäller narkotika, vapen, m.m. har den ökade rörligheten för varor och personer medfört att förutsättningarna för kontrollverksamheten ändrats. För att säkerställa en bibehållen ambitionsnivå när det gäller kontrollen av olaglig införsel av narkotika m.m. och en god servicenivå till företag som är beroende av internationell handel gavs därför ett extra resurstillskott som motsvarar ca 250 personer vid beräkandet av tullens anslag. Av tullverkets årsredovisning för budgetåret 1995/96 framgår att resursinsatserna har bibehållits när det gäller bekämpningen av den ekonomiska brottsligheten på efterkontroll- och tullkriminaltjänsten.

Den ökade rörligheten inom EU ställer nya krav i arbetet med att bekämpa narkotikabrottslighet och annan grov brottslighet på varuområdet. Utvecklingen går mot ökad inriktning på underrättelse- och spaningsverksamhet i samarbete med andra länder. Ett exempel på detta är de databaser för informationsutbyte som är under planering och uppbyggnad i EU. En svensk åtgärd utgör den för något år sedan införda möjligheten för tullen att ta del av transportföretagens uppgifter om ankommande och avgående transporter.

Inom tullen har bekämpning av narkotikasmuggling och grov brottslighet givits högsta prioritet. Också insatserna mot organiserad spritsmuggling har ökat som en följd av utvecklingen på det området. Nya metoder för varukontroll utvecklas genom studier av riskanalystillämpning i andra EU-länder, och tullen medverkar i EG:s utformning av riskanalyser.

Av regeringens skrivelse 80 framgår att arbetet med att bekämpa den internationella brottsligheten har prioriterats under år 1996, bl.a. genom ett fördjupat polis- och tullsamarbete på flera områden. En av de viktigaste frågorna har varit att bana väg för Europolkonventionen. Inom ramen för tullsamarbetet har ett antal gemensamma kontrollaktioner mot den illegala

trafiken av narkotika genomförts. Vidare har beslut fattats om samarbete mellan nationella tullmyndigheter och privata företag i syfte att få till stånd ett utbyte av information. En överenskommelse om samarbete mellan tull och polis har ingåtts för att effektivisera kampen mot narkotika.

Regeringen har nyligen tillkallat en särskild utredare med uppdrag att göra en utvärdering av Tullverkets dimensionering och organisation mot bakgrund av bl.a. EU-medlemskapet. Utvärderingen skall bl.a. belysa effekterna för kontrollverksamheten. Den skall vara avslutad senast den 1 oktober 1997 (dir. 1997:34).

Enligt skatteutskottets mening finns det mot den angivna bakgrunden inte skäl för ett tillkännagivande till regeringen med den inriktning som motionsnärerna begär. Utskottet avstyrker de aktuella motionsyrkandena.

Stockholm den 22 april 1997

På skatteutskottets vägnar

Lars Hedfors

I beslutet har deltagit: Lars Hedfors (s), Sverre Palm (s), Karl Hagström (s), Karl-Gösta Svenson (m), Lisbeth Staaf-Igelström (s), Rolf Kenneryd (c), Björn Ericson (s), Carl Fredrik Graf (m), Isa Halvarsson (fp), Inger Lundberg (s), Per Rosengren (v), Ulla Wester-Rudin (s), Jan-Olof Franzén (m), Ronny Korsberg (mp), Holger Gustafsson (kd), Lars U Granberg (s) och Carl Erik Hedlund (m).

Avvikande meningar

1. Miljöskatter inom EU

Isa Halvarsson (fp), Ronny Korsberg (mp) och Holger Gustafsson (kd) anför:

Vi anser att kravet på enhällighet vid beslut om miljöskatter begränsar möjligheten att vidta de åtgärder som behövs för att uppnå de gemensamma miljömålen. Svårigheterna att nå enighet om en miniminivå för koldioxidbeskattningen visar på problemen med dagens beslutsregler.

Sverige bör verka för en ändring av Romfördraget som gör det möjligt att med kvalificerad majoritet införa miljöavgifter som syftar till att motverka gränsöverskridande miljöproblem. Av ändringen bör det framgå vilka föroreningar som kan avgiftsbeläggas, att intäkten tillfaller det enskilda medlemslandet och att det skall vara fråga om minimiavgifter. Sverige bör vidare verka för en ändrad arbetsfördelning så att beslut om miljöavgifter tas i miljöministerrådet i stället för i finansministerrådet.

Med det anförda tillstyrker vi motionerna U14 yrkande 1, U15 yrkande 4 i denna del, Jo729 yrkande 2, Jo759 yrkande 7 och U515 yrkande 35.

Holger Gustafsson (kd) anför:

Europaparlamentets social- och arbetsmarknadsutskott har under 1995 arbetat fram två stora betänkanden om arbetsmarknadspolitik. Målsättningen var att verka för både marknadsekonomisk effektivitet och social rättvisa. I slutändan blev det kristdemokratiska inflytandet stort. Bland annat innehöll texterna uppmaningar till Europas länder att främja tjänster inriktade på hemmet och familjen, att satsa på forskning och utbildning och att företa större satsningar på små och medelstora företag. I betänkandena finns även intressanta tankar om nya metoder att organisera arbetet samt att göra arbetstiden och arbetsrätten mera flexibel. Betänkandena förordade också att beskattningen av arbete och i synnerhet låglönejobb skall pressas ner.

Kristdemokraterna har i olika sammanhang uppmanat regeringen att genomföra just dessa åtgärder. Socialdemokraterna har emellertid ännu inte genomfört något av förslagen trots att arbetslösheten har stigit månad för månad. Rekommendationen att främja tillkomsten av nya tjänstearbeten riktade till hushållen och hemmen har konsekvent tillbakavisats. Först nu kan vi se början till en omsvängning i frågan.

Riksdagen bör med bifall till motionerna U515 yrkande 29 och U15 yrkande 4 i denna del som sin mening ge regeringen till känna att Sverige bör följa uppmaningen från Europaparlamentet att främja tillkomsten av nya tjänstearbeten genom bl.a. sänkt skatt.

3. Tullen

Karl-Gösta Svenson, Carl Fredrik Graf, Jan-Olof Franzén och Carl Erik Hedlund (alla m) anför:

Vi vill inledningsvis betona att det är ytterst angeläget att pröva varje möjlighet att öka effektiviteten i myndigheternas narkotikabekämpande arbete. Narkotikabekämpningen kräver en reformering av gamla myndighetsstrukturer och en samordning av de olika myndigheternas verksamhet och kompetens. Den höga kompetens som olika personalkategorier i dag besitter bör bättre tas till vara.

I linje härmed bör man eftersträva en organisatorisk förändring där tullkriminalen och tullens bevakningspersonal integreras med polisorganisationen på de platser där den inre gränskontrollen kommer i fråga, dvs. i Skåne, Tornedalen, Stockholm samt de övriga hamnar och flygplatser där trafik till och från EU-länder förekommer.

Genom att harmonisera grunden för ett ingripande vid eller innanför den inre gränsen med vad som annars gäller i fråga om polisingripanden kan man generellt knyta an till det underrättelsearbete och den metodutveckling som polis, tull och åklagare har att svara för i stället för att som i dag vara hänvisad till tulltekniska institut som anmälan o.d.

Den nyligen antagna lagen om kontroll av yrkesmässiga varor aktualiserar även behovet för tullen av en ökad samordning med skattemyndigheterna i

syfte att bekämpa skatteundandragande avseende främst mineraloljor, sprit och tobak.

Med den föreslagna myndighetsstrukturen uppnås bl.a. en klarare befogenhetsfördelning mellan polis och tullmyndighet. Polisen kommer att sköta kontrollen såväl vid inre gräns som i landet i övrigt, och tullens uppgift blir att fastställa och uppbära tullar, mervärdesskatt och andra skatter samt olika avgifter i samband med införsel.

Vi anser att en försöksverksamhet med en integrering av tull- och polisverksamheten bör påbörjas och en utredning tillsätts om en samordning av de uppbördsfunktioner som i dag är delade mellan tullen och skattemyndigheterna.

Det anförda bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna med anledning av de aktuella motionsyrkandena.

4. Tullen

Holger Gustafsson (kd) anför:

I samband med förhandlingarna om medlemskap i Europeiska unionen förklarade Kristdemokraterna och de andra regeringspartierna att vi önskar medverka till att förverkliga den fria rörligheten för personer. Samtidigt gjorde vi, liksom även Norge och Finland, två förbehåll. Det första villkoret var att personkontrollerna vid de inre gränserna skulle avvecklas först när verkningsfulla kompensatoriska åtgärder var på plats. Kristdemokraterna var mycket angelägna att hitta alternativa metoder för att hejda kriminell verksamhet vid gränsen. Det andra villkoret var att den nordiska passfriheten skulle bevaras, vilket i praktiken skulle leda till att nordiska icke-EU-medlemsländer skulle bli associerade medlemmar i det s.k. Schengensamarbetet.

Under våren 1996 och efter förhandlingar med Schengenländerna formaliserades villkoren för ett svenskt medlemskap i Schengen i enlighet med de önskemål som Sverige presenterade under medlemskapsförhandlingarna. I samband med den debatten i riksdagen förde Kristdemokraterna fram allvarlig kritik på två viktiga punkter. De kompensatoriska åtgärderna inom EU (bl.a. Europol och ett europeiskt informationssystem om kriminella) var inte färdigutvecklade. Dessutom hade den socialdemokratiska regeringen tillsammans med Miljöpartiet drivit igenom en minskning av 750 heltidstjänster inom tullen.

Riksdagen bör med bifall till motion U515 yrkandena 57 och 58 och med anledning av motion N14 yrkande 1 som sin mening ge regeringen till känna vad som anförts om att arbetet med att ta fram kompensatoriska åtgärder skall förstärkas och om att nedmonteringen av den svenska gränskontrollen måste upphöra.

Per Rosengren (v) anför:

Medlemskapet i EU har försvårat arbetet med att motverka införsel av narkotika, alkohol, vapen m.m. och den grova brottslighet som dessa verksamheter för med sig. Trots detta har regeringen valt att utsätta tullen för vad som i praktiken utgör försämringar.

Vänsterpartiet anser att tullens narkotikabekämpande verksamhet och de nya uppgifter som tillkommit i och med EU-medlemskapet är alltför viktiga för att krympa anslaget och har därför under behandlingen av 1997 års budget föreslagit att Tullverket tillförs 35 miljoner kronor utöver regeringens förslag. I Vänsterpartiets förslag ingick också en förstärkning av skatteförvaltningens anslag inför en vidgning av förvaltningens uppgifter i kampen mot den ekonomiska brottsligheten.

Det är viktigt att Tullverkets möjligheter att bekämpa smuggling av narkotika, alkohol och vapen förstärks. Det anförda bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna med anledning av nu aktuella motioner.

Särskilt yttrande

Tjänstebeskattning m.m.

Karl-Gösta Svenson (m), Carl Fredrik Graf (m), Isa Halvarsson (fp), Jan-Olof Franzén (m) och Carl Erik Hedlund (m) anför:

Vi anser att en tyngdpunktsförskjutning måste ske i riktning mot en mer företagsvänlig politik, där selektiva inslag byts ut mot ett bättre generellt företagsklimat. Ett gynnsamt klimat för de mindre och medelstora företagen är av största vikt i kampen mot den höga arbetslösheten liksom för saneringen av statsfinanserna. Det som nu är viktigast är att få omedelbara beslut om sådana skatter som är av central betydelse för att få fler företag och växande företag och att skattereglerna utformas så att en växande tjänstesektor verkligen kan uppstå. Det är uppenbart att s.k. hushållsrelaterade tjänster, där produktivitetsutvecklingen ofta är långsammare och konkurrensen med gör-det-själv-verksamhet är större, har svårt att bära dagens totala skattebörda.

Den utveckling som vi eftersträvar står också i överensstämmelse med Europaparlamentets uppmaning att främja tillkomsten av nya tjänstearbeten genom bl.a. sänkt skatt.

Dan Anderssons utredning Skatter, tjänster och sysselsättning (SOU 1997:17) utgör ett viktigt inlägg i denna debatt. Regeringen har emellertid valt att inte kommentera den och hänvisar i den nyligen framlagda vårpropositionen 1996/97:150 endast till att förslagen remissbehandlas.

Vi kommer att redovisa vår inställning i dessa frågor inom kort och har därför inte något yrkande i detta ärende.